

BETÆNKNING**Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget****vedrørende****Forslag til Inatsisartutlov om patienters klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet***Naalakkersuisoq for Sundhed***Afgivet til forslagets 2. behandling**

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kúko, Siumut, formand
Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit, næstformand
Medlem af Inatsisartut Doris J. Jensen, Siumut
Medlem af Inatsisartut Dines Mikaelson, Siumut
Medlem af Inatsisartut Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Edvard Nielsen Aronsen, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Hans Enoksen, Naleraq

Udvalget har efter 1. behandlingen 5. april under FM2024 og EM2024 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Med nærværende lovforslag indføres et nyt og samlet klage- og erstatningsadgangssystem med et ønske om at sikre patienter i sundhedsvæsenet en bedre og mere effektiv klage og erstatningsadgang.

Helt overordnet indføres mulighed for at klage over sundhedsvæsenets sundhedsfaglige virksomhed, sundhedspersoners sundhedsfaglige virksomhed og faktisk virksomhed i sundhedsvæsenet (serviceklager). Hertil indføres der regler om adgangen til erstatning for patientskader.

Der oprettes et klagesekretariat under Landslægeembedet, således at borgerne kun skal henvende sig 1 sted i klagesagsbehandlingen. Der vil være fokus på det gode forløb og dialog i behandlingen af klagen. Naalakkersuisut vurderer, at borgerne gives en væsentligt forbedret

retssikkerhed i forhold til behandlinger af sager om klage og erstatning indenfor sundhedsvæsenet.

Loven blev første gang fremsat til EM2021, men blev trukket. De vigtigste ændringer siden dengang omhandler primært: § 4, hvor Landslægeembedet bemyndiges til at beslutte, om en klage kan behandles ved Disciplinærnævnet, men muligheden for at få en klage behandlet som en forløbsklage, jf. § 3, bibeholdes, § 16, hvor muligheden for godtgørelse i forbindelse med et tab af et barn ved erstatningsberettiget tab, §§ 17, 18 og 27 hvor der er indsat bestemmelser om beregning og udbetaling af erstatning samt § 26, hvor der er indsat en frist for domstolsprøvelse.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Forslaget fik en god modtagelse under 1. behandlingen, og der var en bred debat om forhold under implementeringen af loven, organiseringen af klagesagsgangen samt de muligheder og rettigheder, som loven vil give patienterne.

Under debatten var der særlig opmærksomhed på formuleringen ”under hensyntagen til særlige grønlandske vilkår og af hensyn til kompetenceforhold” samt ”beskrivelse af de grønlandske forhold og vilkår”. Bekymringen gik på, om bestemmelsen vil blive tolket negativt, således at det vil være vanskeligt at få erstatning grundet de grønlandske forhold. Debatten berørte også muligheden for godtgørelse til forældre til et barn, der dør i forbindelse med modtagelse af en behandling, der medfører en erstatningsberettiget skade. Ligeledes var der også debat om, at noget af sagsbehandlingen i sundhedsvæsenet foregår i Grønland, og en stor del af afgørelserne træffes i Danmark.

Punktet blev henvist til grundig udvalgsbehandling på baggrund af ovenstående.

3. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartuts Formandskab. Lovforslaget var i høring i sin tidligere form fra 15. maj til 11. juni 2021 og igen i sin nuværende form i perioden 18. januar til 16. februar 2024.

Udvalget konstaterer med tilfredshed, at Naalakkersuisut har indarbejdet hele eller delvise ændringer i loven som følge af de indkomne høringssvar.

4. Deputationer

Deputationer fra følgende organisationer, selskaber og foreninger har haft foretræde for udvalget:

- Børnmetalsmanden, den 12. april

Børnetalsmanden gav i den forbindelse udtryk for sine synspunkter. Materiale fra Børnetalsmanden er vedlagt betænkningen som **bilag 1**.

Udvalget sætter stor pris på de konkrete anbefalinger, som er beskrevet, og som kan være yderst relevante for Naalakkersuisoq at tage udgangspunkt i, når det gælder udredning, behandling og evt. kommende klagesager om børn.

Udvalget bemærker særligt, at der er cases, hvor der er gentagne henvendelser fra forældre til børn med forskellige akutte og kroniske sygdomstilstande, og hvor sundhedsvæsenet ikke i alle tilfælde aktivt dokumenterer initiativer for hverken udredning eller behandling. Særligt bemærker udvalget, at der er manglende dialog med forældrene omkring eksempelvis eksem, og at der mangles dokumentation for barnets og forældrenes perspektiv i journalerne, herunder forældrenes stigende bekymringer.

Udvalget takker Børnetalsmanden for den omfattende afdækning af cases og anser de frembragte beskrivelser som vigtige i forhold til evt. kommende klager om sager vedr. børn.

5. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Naalakkersuisut om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og besvarelse fra Naalakkersuisut er vedlagt nærværende betænkning som **bilag 2**.

6. Juridisk gennemgang og orienteringsmøde

Udvalget har som led i udvalgets behandling af forslaget haft Naalakkersuisoq for Sundhed til orienteringsmøde den 12. april og 19. april. Oplæg fra disse møder er vedlagt nærværende betænkning som **bilag 3**.

7. Samråd

Udvalget har som led i udvalgets behandling af forslaget haft Naalakkersuisoq for Sundhed i samråd den 17.maj 2024. Kopi af samrådsindkaldelsen er vedlagt nærværende betænkning som **bilag 4**.

8. Udvalgets behandling af forslaget

Indledningsvist vil udvalget takke Naalakkersuisoq for Sundhed for det gode samarbejde under udvalgets behandling af lovforslaget.

Udvalget vil bemærke, at der er en forventning om et øget antal klagesager i fremtiden, og det er derfor essentielt, at der med lovforslaget medfølger administrative og økonomiske ressourcer, som kan være med til at fremtidssikre denne øgede arbejdsmængde. For at understøtte denne udvikling er det udvalgets vurdering, at sekretariatsfunktionen, som skal

oprettes, sikres gode arbejdsforhold, og at der afsættes passende ressourcer til denne vigtige del af den indledende forberedelse af sagsbehandlingen.

8.1 Særlige grønlandske forhold

Udvalget har været interesseret i at afdække forhold af betydning for sagsgangene i klagesagerne, herunder de under førstebehandlingen nævnte bekymringer vedr. de særlige grønlandske forhold. Det fremgår af Naalakkersuisuts besvarelse, at forslaget § 6, stk. 2, angiver, at Landslægeembedet skal udarbejde en sagsfremstilling i forbindelse med forberedelsen af materialet til klagesagsbehandlingen, som Styrelsen for Patientklager og Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn kan medtage i deres samlede vurdering af sagerne. Derfor varetager Landslægeembedet en vigtig funktion, som skal sikre, at der er det fornødne grundlag for sagsbehandlingen, og at de danske aktører sikres den fulde indsigt i de grønlandske forhold. Naalakkersuisut understreger, at der ikke vil være risiko for, at klager kan afvises på baggrund af denne bestemmelse.

8.2 Pårørendes muligheder for godtgørelse og erstatning

Udvalget har også været interesseret i at undersøge pårørendes mulighed for erstatning og godtgørelse og baggrunden for, hvorfor der kun gives mulighed for godtgørelse til forældre til et barn, der dør i forbindelse med modtagelse af en behandling, der medfører en erstatningsberettiget skade, og ikke til andre nærtstående familiemedlemmer. Det fremgår af besvarelsen, at man sjældent er berettiget til en erstatning, da tabet skal kunne opgøres i en økonomisk post, der overstiger egetbidraget, jf. § 15, stk. 2, og at man derfor har sikret en minimumsbetaling via godtgørelse, når skaden er opstået som følge af en fejl ved den, der leverer sundhedsydelsen. Naalakkersuisoq fremhæver, at pårørende ved tab af andre personer (ikke børn) til en erstatningsberettiget skade, vil have mulighed for at klage på den afdødes vegne og derved lade en evt. erstatning udbetale til dødsboet. Dette er ligeledes baggrunden for, at Naalakkersuisut bemyndiges til at kunne regulere godtgørelsen nærmere, sådan at beløbet afspejler de behov, man forsøger at dække.

8.3 Erstatning for patientskader

Udvalget har bedt om en uddybning af bemyndigelsen i § 10, stk. 4. Naalakkersuisoq oplyser, at bestemmelsen sikrer fleksibilitet, da området, som ønskes reguleret, er bredt og dækker et utal af behandlingssituationer og skadestilfælde.

8.4 Lovforslagets potentielle positive konsekvenser for kvaliteten i sundhedsvæsenets ydelser

Naalakkersuisut fremfører i sin skriftlige besvarelse, at der ved lovforslagets § 3, § 5 og § 7 sikres sundhedsvæsenet og dets ledelse muligheder for at forbedre kvaliteten af sundhedsvæsenets ydelser. For det første vil personrettede klager blive lavet om til forløbsklager, og dermed har sundhedsvæsenets ledelse bedre muligheder for at forbedre

forholdene, da klagerne vil give et godt billede af, hvor i processerne der skal forbedres. For det andet vil alle tre typer klager blive modtaget i Landslægeembedet, som har tilsynspligten, og som derved vil få øget indsigt i, hvor der er særligt behov for tilsyn. For det tredje vil der blive mulighed for at indføre en lovfæstet adgang til dialogmøder, hvor patienterne kan have bisiddere med, som kan give sundhedsvæsenet flere muligheder for selvrefleksion i de konkrete sager og i mødet med patienterne. Desuden fremgår det, at Naalakkersuisut på nuværende tidspunkt ikke har planer om et formelt system i forhold til en bisidderordning, men behovet herfor vil løbende blive vurderet.

8.5 Informationspligt om muligheden for at klage samt informationskampagne

Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om informationspligten, jf. forslagens § 14, stk. 2. Bestemmelsen sikrer muligheden for at udvide og specificere informationspligten, hvis det findes nødvendigt. Dette kan f.eks. være i form af pligt til at udlevere skriftligt materiale. Bestemmelsen skal være med til at sikre balancen mellem ressource- og tidsforbrug overfor patienternes mulighed for at kende deres rettigheder. Således kan informationspligten overgå til andre, hvis det vurderes, at sygeplejerskernes eller lægernes tid kan anvendes bedre til andre opgaver. Naalakkersuisut oplyser, at der vil være en informationskampagne forud for, at loven sættes i kraft ved bekendtgørelse.

8.6 Sagsbehandlingstid og vejledninger

Sagsbehandlingstiden er for serviceklager, § 9, fastsat til 3 måneder fra det tidspunkt, hvor klagen er modtaget. Klagevejledninger vil ligge på Sullissivik. Udvalget forventer, at der vil være klagevejledninger til alle 3 klagetyper.

8.7 Habilitet i sagsbehandlingen

Naalakkersuisut fremfører i sin besvarelse, at det er vigtigt, at der sikres habilitet i sagsbehandlingen. Det er Naalakkersuisuts vurdering, at patienternes retsstilling er sikret, da sagsbehandlingen og afgørelser af klager foretages i Danmark, hvorfor der ikke vil være overlap i interessefeltet. Desuden får Landslægeembedet mulighed for, ved modtagelse af en § 9 serviceklage, at foretage en vurdering af, om klagen skal laves om til en klage over behandling eller en erstatningssag.

8.8 Privatpraktiserende sundhedsfaglige aktører

Patienter, som modtager behandling hos privatpraktiserende sundhedsfaglige aktører (hvis der er tale om sundhedsfaglig virksomhed udført af en sundhedsperson, jf. § 2, stk. 2 og 3), vil være berettiget til at klage og modtage erstatning. Da mange privatpraktiserende både har rekreative og helbredende formål, vil en afgørelse bero på en konkret vurdering af den ydelse, der er leveret.

Naalakkersuisut bemyndiges i § 24 til at fastsætte nærmere regler om, hvorvidt erstatning efter

dette kapitel skal være dækket af en forsikring i et forsikringsselskab. Dette betyder, at Naalakkersuisut kan vælge at udstede regler om, at alle myndigheder, som kan ifalde en erstatningspligt skal være omfattet af en forsikringsaftale. Der er med nuværende lovforslag ikke forsikringspligt, da der ikke kan garanteres mulighed for at indgå i en forsikringsaftale, der dækker alle områder og persongrupper, som er omfattet af forslaget.

8.9 anbefalinger fra Børnetalsmanden

Udvalget anser Børnetalsmandens anbefalinger for at være yderst vigtige i klage- og erstatningssager vedrørende børn, og Udvalget bakker op om, at Børnekonventionens artikel 24 om børns adgang til sundhedsydelser efterleves og er retningsanvisende i sundhedsvæsenets daglige tilrettelæggelse af arbejdet med børn og børns forældre.

9. Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering er beskrevet under forslagets almindelige bemærkninger.

Det er her anført, at der ved oprettelse af et klagesagssekretariat forventes etableringsomkostninger svarende til 600.000 kr.

Udgifterne til erstatningssagerne forventes at stige til 7 mio. kr. årligt, og disse er indregnet i Finansloven for 2024 og overslagsårene. Beløbet inkluderer ikke udgifter til administration og sagsbehandling.

Efter forslagets § 23 vil Naalakkersuisut afholde udgifter til erstatning for skader efter behandling inden for det offentlige sundhedsvæsen og behandling hos andre offentlige myndigheder under Naalakkersuisuts ansvarsområde. Kommunerne afholder udgifter til erstatninger for skader efter behandling indenfor de kommunale institutioner.

Udgifter til godtgørelse til forældre til børn, der afgår ved døden, forventes at udgøre en beskedent udgift. Udgiften kan naturligvis ikke forudses med sikkerhed, men det forventes ikke at ske mere end cirka 1 gang om året.

For erhvervslivet kan forslaget medføre, at der kommer øgede administrative og økonomiske konsekvenser i forhold til medvirken ved sagsbehandling og udgifter til evt. erstatninger. De private virksomheder forpligtes **ikke** til at tegne en forsikring, som dækker erstatningsudbetalinger, men Naalakkersuisut er bemyndiget til at fastsætte regler herom.

10. Udvalgets indstillinger

- Udvalget bemærker, at Naalakkersuisut fremsætter ændringsforslag til 2.behandlingen, og det er modtaget den 24. september. Ændringsforslaget sikrer, at

der er overensstemmelse mellem den grønlandske og danske version af lovforslaget. Et flertal i udvalget bestående af repræsentanter fra Inuit Ataqatigiit, Siumut og Demokraatit indstiller derfor forslaget og ændringsforslaget til vedtagelse.

11. Udvalgets opfordringer til Naalakkersuisut

- Udvalget skal på det kraftigste opfordre Naalakkersuisut til at tage Børnetalsmandens anbefalinger med i det videre arbejde med implementeringen af loven.
- Udvalget opfordrer Naalakkersuisut til at tydeliggøre reglerne og procedureerne om fastlæggelse af erstatningsbeløb overfor borgere og patienter, og særligt hvilke processer der ligger under det danske ansvarsområde, og at der er omhyggelige klagevejledninger.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Mala Høy Kúko
Formand

Anna Wangenheim
Næstformand

Doris J. Jensen

Dines Mikaelen

Mikivuk Thomassen

Edvard Nielsen Aronsen

Hans Enoksen